ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ε 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1927 ΑΡΙΘ 27

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ *

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

Ἀριθ. Πρωτ. 756.

† Τοῖς Ἱερωτάτοις Μητροπολίταις καὶ Ἀρχιεπισκόποις καὶ Θεοφιλεστάτοις Ἐπισκόποις τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ἡ δυσχέρεια, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ ἀνωμαλία καὶ σύγχυσις ἡ ἐπελθοῦσα εἰς τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα μετὰ τὴν ἐν ἅπασι τοῖς ὀρθοδόξοις κράτεσιν ἐπίσημον εἰσαγωγὴν τελευταίως καὶ χρῆσιν πολιτικῶς τοῦ νέου καλουμένου ἡμερολογίου, προήγαγον τὴν ἡμετέραν τε Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ ἄλλας ἀδελφὰς Ἐκκλησίας σπουδαίως ἐκ καθήκοντος ὀφειλετικῆς μερίμνης φροντίσαι περὶ τῆς προσηκούσης καὶ ἐκκλησιαστικῶς διευθετήσεως τοῦ ζητήματος τοῦ ἡμερολογίου. Συνεκλήθη οὕτω μερίμνῃ ὀφειλετικῇ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐνταῦθα κατὰ τὸ θέρος τοῦ παρελθόντος ἔτους τὸ οὕτω κληθὲν Πανορθόδοξον Συνέδριον, ὅπερ μετὰ σπουδαίαν τοῦ ζητήματος ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἐξέτασιν κατέληξεν εἰς ὁμόφωνον ἀπόφασιν, ὅτι ἔδει ἵνα, διὰ τὰς γενικὰς τοῦ πληρώματος ἀνάγκας, ἀμέσως καὶ τὸ τῆς Ἐκκλησίας ***ἑορτολόγιον*** προσαρμοσθῇ πρὸς τὸ ἐν χρήσει ἤδη ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις κράτεσι ***νέον πολιτικὸν ἡμερολόγιον***, ὡς ἡμέρας ἐνάρξεως τῆς τοιαύτης προσαρμογῆς ὁρισθείσης τῆς α' Ὀκτωβρίου τοῦ παρελθόντος α͵ϡκγ' ἔτους.

Καὶ τότε μὲν διὰ τὸ βραχὺ τοῦ μεταξὺ διαστήματος πρὸς τὴν κοινὴν συνεννόησιν καὶ διὰ τὴν διάφορον ἀντίληψιν ἐνίων ἐκ τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οὐ κατέστη δυνατὴ ἡ προσαρμογὴ ἀπὸ κοινῆς ἐγκρίσεως κατὰ τὸν ὁρισθέντα ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου καὶ ἀποδεκτὸν ἤδη ὑπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, διὰ συνοδικῆς ἐγκρίσεως, γενόμενον χρόνον. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ περὶ τὸ ἑορτολόγιον δυσχέρειαι μετὰ τὴν ἀποδοχὴν πολιτικῶς τοῦ νέου ἡμερολογίου ἀπέβαινον διὰ τὸν ὀρθόδοξον λαὸν δσημέραι μείζονες καὶ ἐπαισθητῶς ἤδη αὐτῷ τε καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπιζήμιοι, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ περὶ ἡμᾶς Σύνοδος, τὴν ἀνάγκην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ὑπ' ὄψει ἔχουσα καὶ ἐκ τῆς συντόνου πάντοθεν ὑπὸ τῶν πλειόνων Ἐκκλησιῶν ἐγειρομένης φωνῆς περὶ ταχείας διευθετήσεως διεγειρομένη, μετὰ νέαν ἔναγχος διάσκεψιν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος, κατέληξεν εἰς τὴν ἑξῆς ὁριστικὴν ἤδη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὁμόφωνον ἀπόφασιν: Ἔγνωμεν δηλοῦν καὶ ὡρίσαμεν ἤδη συνοδικῶς, ὅπως ἐν ἁπάσῃ τῇ περιοχῇ τοῦ κλίματος τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀφεύκτως, ἀπὸ τῆς 10ης τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Μαρτίου, προσαρμοσθῇ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον καὶ τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀκινήτους ἑορτάς, μόνον δὲ τὸ Πασχάλιον τό γε νῦν μείνῃ ὡς ἔχει, μέχρι τῆς ὁριστικῆς ἀκολούθως διευθετήσεως καὶ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας.

Τὴν ὁριστικὴν ταύτην ἀπόφασιν ἐξαγγείλαντες ἤδη δι' ἐγκυκλίου τηλεγραφήματος πᾶσι τοῖς ἀγαπητοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς, ἐπιβεβαιοῦμεν καὶ διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου· ἀνακοινούμενοι δ' ὅτι αὕτη ἐγένετο ἤδη ὁμοίως ἀποδεκτὴ καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέλλει δέ, ὡς οὐκ ἀμφιβάλλομεν, ἵνα γένηται ἀποδεκτὴ καὶ ὑπὸ πασῶν τῶν λοιπῶν,—τῆς πλειονότητος τῶν ἀδελφῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἀποδεξαμένων ἤδη κατ' ἀρχὴν τὰς περὶ τούτου ἀποφάσεις τοῦ Πανορθοδόξου Συνεδρίου, ἐνίων δὲ καὶ λίαν ἤδη ἐπισπευδουσῶν τὴν ἐφαρμογήν—, ἀξιοῦμεν συνοδικῶς παρ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἁγίων ἀδελφῶν, ὅπως φροντίσῃ ἐγκαίρως ἵνα καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἡ 10η τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Μαρτίου λογισθῇ καὶ ἑορτασθῇ ὡς ἡ 23η Μαρτίου τοῦ καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξου ἡμερολογίου, τῆς μνήμης

---

*) Ἐπειδὴ ἐζητήθη πάλιν κατ' αὐτὰς νὰ παρασταθῇ σοβαρῶς ἐν τῷ τύπῳ, ὅτι δῆθεν μόνος ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης προέβη εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου, ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς περὶ Αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου καὶ δὴ παρὰ τὴν γνώμην αὐτῆς, ἑπομένως ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συνεφώνησεν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ οὐχὶ «μετὰ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας» καὶ ἐπειδὴ εἶναι δυνατὸν ἁπλοϊκοί τινες ἄνθρωποι νὰ πιστεύωσι τοιοῦτό τι, παρακληθέντες ὑπό τινων εὐσεβῶν δημοσιεύομεν τὴν τότε ἐκδοθεῖσαν Ἐγκύκλιον.

τῶν μεταξὺ τῆς 10ης καὶ 22ας Μαρτίου ἁγίων τοῦ ἑορτολογίου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἑορταζομένων ἢ ὁμαδικῶς ἐν ἡμέρᾳ τινὶ ὁριζομένῃ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως τῆς Ἐπαρχίας ἢ καὶ ἄλλως ὡς ἤθελεν ὁρισθῇ ὑπ' αὐτοῦ, κατὰ τὰς τοπικὰς ἀνάγκας καὶ τὴν κρίσιν αὐτοῦ.

Ὅσον δὲ περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα καὶ τῶν μετ' αὐτῆς συνδεομένων κινητῶν ἑορτῶν, αὗται τό γε νῦν μέλλουσιν ἑορτάζεσθαι κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, ἀλλασσομένης μόνον τῆς ὀνομασίας ἡμερομηνιῶν, ἤτοι τῆς 14ης Ἀπριλίου, ὑφ' ἣν σημειοῦται κατὰ τὸ παρὸν ἔτος τὸ ἡμέτερον Πάσχα, ὀνομαζομένης 27ης Ἀπριλίου, κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον, καὶ οὕτω καθεξῆς γινομένου καὶ ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς κινητὰς ἑορτάς.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω πρὸς γνῶσιν καὶ ἀνάλογον ἐνέργειαν.

Ἐπευχόμενοι δὲ ὅπως εἴη φορὸς εὐλογίας τῇ Ἁγίᾳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι ἡ ἐπ' αἰσίοις γενομένη ἡμερολογιακὴ αὕτη ἐπανόρθωσις, αἰτούμεθα τὰ κράτιστα παρὰ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων.

αϡκδ' Φεβρουαρίου κζ'

† Ὁ ***Κωνσταντινουπόλεως*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Κυζίκου ***Καλλίνικος*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Νικαίας ***Βασίλειος*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Χαλκηδόνος ***Ἰωακεὶμ*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Δέρκων ***Καλλίνικος*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Προύσης ***Κωνσταντῖνος*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Νεοκαισαρείας ***Ἀγαθάγγελος*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Σηλυβρίας ***Εὐγένιος*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Ροδοπόλεως ***Κύριλλος*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
† Ὁ Ἀνέων ***Θωμᾶς*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΞ ΑΓΓΛΙΑΣ

Τὸ βιβλίον προσευχῶν.—Ἡ ὁλικὴ ἔκλειψις τοῦ ἡλίου καὶ ὁ αἰδ. T. E. R. Phillips.—**Ἡ ἀντιθρησκευτικὴ δρᾶσις τῶν Κομμουνιστῶν.—Ἐκδρομὴ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους.**

Ἡ ἐν σχεδίῳ προταθεῖσα ἤδη ἀναθεώρησις τοῦ Βιβλίου προσευχῶν ἐξακολουθεῖ ν' ἀπασχολῇ ἐν Ἀγγλίᾳ κλῆρον καὶ λαόν. Καὶ θὰ ἐξακολουθήσωσι, φαίνεται, αἱ ἐπ' αὐτῆς συζητήσεις, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ αἱ ἐξ ἀφορμῆς αὐτῆς ἀντεγκλήσεις, αἱ πλειστάκις λαμβάνουσαι χώραν μεταξὺ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἐν ἐπαρχιακαῖς καὶ ἐνοριακαῖς Συνελεύσεσι, μέχρις ὅτου ἡ προταθεῖσα ἀναθεώρησις κυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου. Οὕτω, τῇ παρελθούσῃ Παρασκευῇ συνῆλθον ἐνταῦθα 1800 κληρικοὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν προτεσταντίζουσαν μερίδα (Low Church) καὶ μετὰ δίωρον σύσκεψιν ἀπεφάσισαν ὅπως ὀργανώσωσι συστηματικὴν ἀντίδρασιν κατὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Βιβλίου προσευχῶν. Τὸ διέπον τὰς σκέψεις τῶν συνελθόντων κληρικῶν πνεῦμα διετύπωσε μετὰ τὴν σύσκεψιν ὁ αἰδεσ. H. W. Hinde εἰς ἀντιπροσώπους τοῦ τύπου εἰπὼν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς. «Ἐλπίζομεν ὅτι, ὅταν ἡ προταθεῖσα ἀναθεώρησις τοῦ Βιβλίου προσευχῶν τεθῇ ὑπ' ὄψιν τῆς κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον μελλούσης νὰ συνέλθῃ Ἐκκλησιαστικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, θὰ καταψηφισθῇ ὑφ' ὅλων τῶν λαϊκῶν μελῶν. Ὅταν δὲ ὑποβληθῇ εἰς τὸ Κοινοβούλιον θέλομεν ζητήσει τὴν βοήθειαν τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ἐλευθέρας Ἐκκλησίας. Τινὲς τῶν κληρικῶν, ἐν τῇ ὡς ἄνω συνελεύσει, ἠπείλησαν ὅτι ἐν περιπτώσει καθ' ἣν γίνῃ ἐριστικῶς ἀποδεκτὴ ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Βιβλίου προσευχῶν, οὗτοι θὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἐπαρχιακὴ Συνέλευσις Λονδίνου, ἥτις πρό τινων ἡμερῶν συνῆλθεν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἐπισκόπου Λονδίνου, ἀπεδέχθη, διὰ πλειοψηφίας σχετικῶς μικρᾶς, τὴν προτεινομένην ἀναθεώρησιν. Κατ' αὐτὴν οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν προτεσταντίζουσαν μερίδα κατεψήφισαν τὴν ἀναθεώρησιν. Ἡ δὲ σημερινὴ Morning Post (ἐφημερὶς συντηρητικῶν ἀρχῶν) ἀναφέρει ὅτι ἔλαβεν ἐπιστολὴν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ 14 Βικαρίων Ἀγγλικανῶν Ναῶν τοῦ Λονδίνου, ἐν ᾗ οὗτοι δηλοῦσιν ὅτι ἡ ἐνδεχομένη ἐριστικὴ ἀποδοχὴ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Βιβλίου προσευχῶν «θέλει ἀποτελέσει πηγὴν πλουσίαν ἀταξίας χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν πειθαρχίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ».

* * *

Τῇ 29ῃ τρέχοντος μηνὸς πρόκειται νὰ γίνῃ ὁλικὴ ἔκλειψις τοῦ ἡλίου ὁρατὴ ἐν Ἀγγλίᾳ. Τοιαύτη ἐγένετο πρὸ διακοσίων ἐτῶν. Τὸ γεγονός, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ἐκίνησεν ἀπὸ τοῦδε τὴν περιέργειαν τοῦ πλήθους, πρὸς τὸ ὁποῖον δίδονται καθημερινῶς διὰ τοῦ τύπου λεπτομερεῖς πληροφορίαι περὶ ἐκλείψεων ἐν γένει καὶ τῆς προσεχοῦς τοιαύτης ἰδιαιτέρως. Ἐνδιαφέρουσα λίαν ἀπὸ τῆς ἐπόψεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ διαφωτιστικωτάτη διάλεξις, ἣν ἐποιήσατο ὁ πρόεδρος τῆς Βασιλικῆς Ἀστρονομικῆς ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πολυτεχνείου τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ, ἥτις εἶχεν ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον καὶ συνεπείᾳ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ ὁμιλητὴς ἦτο ἱερεύς. Ὁ αἰδεσ. T. E. P. Φίλιπς, ὅστις ἤδη διατελεῖ πρόεδρος τῆς ὡς ἄνω ἀστρονομικῆς ἑταιρίας, πολλάκις δέ, ὡς ἀνέφερεν ἐν τῇ ρύμῃ τοῦ λόγου του, ἀντιπροσώπευσε τὴν ἑταιρίαν εἰς ἀστρονομικὰ συνέδρια διαφόρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ βαθυνοίας, ἀναλόγου πρὸς τὸ ἐπιστημονικὸν θέμα ὅπερ ἐπραγματεύθη, ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκράτησεν ἐν ἀδιαπτώτῳ ἐντάσει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πολυαριθμοτάτου ἀκροατηρίου του, ποικίλας τὴν διάλεξίν του διὰ φωτεινῶν προβολῶν καὶ ἐπανειλημμένως καταχειροκροτηθείς.

* * *

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν Tablet, ὄργανον ἐπίσημον τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, δίδει εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον αὐτοῦ φρικιαστικὸν ἀπολογι-

σμὸν τῆς ἀντιθρησκευτικῆς δράσεως τῶν Κομμουνιστῶν τῆς Ρωσσίας. «Δεκάδες χιλιάδων—λέγει—πιστῶν—Ἀρχιεπισκόπων, ἐπισκόπων, ἱερέων καὶ χριστιανῶν—ἐθανατώθησαν, ἐνίοτε δὲ μετὰ σκληρότητος κτηνώδους. Εἷς ἀρχιεπίσκοπος ἐκάη ζῶν· εἷς ἐπίσκοπος ζῶν ἐρρίφθη ἐντὸς ἀσβέστου. Ἕτερος ἐρρίφθη ἐντὸς ὀπῆς ἀνοιχθείσης ἐπὶ παγωμένου ποταμοῦ καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. Τρεῖς ἱερεῖς ἐσταυρώθησαν κλπ. Καὶ περαιτέρω «Ὁ ἀθεϊσμὸς διδάσκεται ἐν τοῖς σχολείοις, ἡ δὲ βλασφημία ἐλευθέρως ἀκούεται ἐν ταῖς ὁδοῖς. Ἡ εἰσαγωγὴ βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὴν Ρωσσίαν ἔχει ἀπαγορευθῆ, βλάσφημοι δὲ παρωδίαι τοῦ Εὐαγγελίου ἐπισήμως δημοσιεύονται. Οὐδέποτε ἄλλοτε παρετηρήθη τόσον συστηματικὴ καὶ σατανικὴ ἐκστρατεία κατὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως». Σχολιάζον τὰς πληροφορίας ταύτας τὸ περιοδικὸν Church Times παρατηρεῖ ὅτι «παρ' ὅλην τὴν σκληρότητα καὶ συστηματικότητα τοῦ κατὰ τῆς θρησκείας διωγμοῦ, καθ' ἃ ἐπιστέλλει, λέγει, ὁ ἐν Ρίγᾳ ἀνταποκριτὴς αὐτοῦ, ἐπιτροπὴ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ἠναγκάσθη πρό τινος νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι αἱ προσπάθειαι αὐτῆς ὅπως ἐκριζώσωσι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα ἀπεδείχθησαν ἀνίκανοι ὅπως ἀνακόψωσι τὴν ὁρμὴν τοῦ ὁσημέραι αὐξανομένου θρησκευτικοῦ ρεύματος, ὅπερ ἔχει ἐπιδράσει ἤδη ὄχι μόνον τὰ μεγάλα ἐργοστάσια τῶν πόλεων καὶ τὰ χωρία, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἐρυθρὰ στρατεύματα».

* *
*

Κατὰ τὸν προσεχῆ Αὔγουστον θέλει γίνει ἐκδρομὴ εἰς τὴν Ἀνατολὴν μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν κυρίως τοὺς Ἁγίους Τόπους ἐκ μέρους πολυαρίθμων ἄγγλων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Οἱ ἐκδρομεῖς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ θεοφ. Ἐπισκόπου τοῦ Lewes T.W.Cook θὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν Σμύρνην, τὰς Ἀθήνας, τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα. Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην θὰ λάβωσι τὴν εὐκαιρίαν, λέγουσιν οἱ «Ἐκκλ. Τάϊμς», οἱ ἀποτελέσοντες αὐτὴν νὰ δεχθῶσι τὰς εὐλογίας τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν, τῶν ἡγουμένων τῶν κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησιῶν, νὰ θαυμάσωσι τὴν «Μητέρα ὁλοκλήρου τῆς χριστιανωσύνης», ὡς ἀπεκάλεσε, λέγουσιν, ὁ Γίββων τὸν Ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας, καὶ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Σμύρνην, τὴν τελευταίαν τῶν ἑπτὰ τῆς Ἀποκαλύψεως Ἐκκλησιῶν μέχρι τοῦ 1922.

Λονδῖνον, 16 Ἰουνίου 1927.

† ὁ Μ. Ἀρχιμ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΚΑΡΙΦΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Βον

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ὑπήγετο πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὸν Μητροπολίτην Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, ἑδρεύοντα ἐν Ἄρτῃ. Πρῶτος δὲ Μητροπολίτης τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ὑπῆρξεν ὁ Πορφύριος, οὗ τὸν βίον ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» (ἔτος Δ' ἀριθ. 45, 46, 47, 48). Διὰ νομοθετικοῦ δὲ Διατάγματος τῆς 20ῆς Νοεμβρίου 1833 ἡ Μητρόπολις Ἀκαρνανίας περιέλαβε τὰς ἐπαρχίας Ἀκαρνανίας, (Ξηρομέρου καὶ Βάλτου), Μεσολογγίου, Ναυπακτίας καὶ Ἀγρινίου (Τριχωνίας, ἥτις τότε ἐκαλεῖτο Βλοχός). Δύο δὲ ἐπισκοπαὶ μετὰ τὴν διαχάραξιν τῶν ἑλληνοτουρκικῶν συνόρων περιῆλθον ὑπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Πορφύριον, ὧν προΐσταντο ὁ Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων Δοσίθεος καὶ ὁ Ραδοβιτζίου Γρηγόριος.

Ὁ Ραδοβιτζίου Γρηγόριος κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Μηλιᾶς τοῦ Σακαρετσίου τοῦ Βάλτου, ὅπερ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Πορφύριος ἀποκαλεῖ «χώραν ἀνέκαθεν πρωτοληστῶν». Ἐκ τῆς χώρας ὅμως ταύτης προῆλθον πολλοὶ τῶν ἁρματωλῶν καὶ κλεφτῶν, οἵτινες καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως δεινῶς ἐπολέμησαν κατὰ τῶν τυράννων. Ἦτο κεχειροτονημένος Ἐπίσκοπος Ραδοβιτζίου ἐπὶ τουρκοκρατίας. Μετὰ τὴν διαχάραξιν τῶν ἑλληνοτουρκικῶν συνόρων τὰ πλεῖστα τῶν χωρίων τῆς ἐπισκοπῆς του παρέμειναν εἰς τὴν τουρκικὴν Ἐπικράτειαν καὶ μόνον δώδεκα χωριὰ περιῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν διοικητικὴν τοῦ νέου Κράτους διαίρεσιν περιελήφθησαν εἰς τὸν νομὸν Αἰτωλοακαρνανίας. Ἡ Ἐπισκοπὴ Ραδοβιτζίου [1] ὑπήγετο τῷ Μητροπολίτῃ Λαρίσσης, ᾧ ὑπήγοντο καὶ αἱ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡσαύτως περιελθοῦσαι ἐπισκοπαὶ Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων, Ζητουνίου, Λοιδωρικίου καὶ Σκοπέλου (νήσου). Τὸ νέον Ἑλληνικὸν Κράτος διηρέθη διοικητικῶς εἰς δέκα νομοὺς [2] καὶ διὰ νόμου ἀπεφασίσθη τῷ 1833, ἵνα ἐν ἑκάστῳ νομῷ ὑπάρχῃ καὶ εἷς Μητροπολίτης. Συνεπῶς οἱ ἐπίσκοποι Ραδοβιτζίου καὶ Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων, ὧν αἱ ἐπισκοπικαὶ περιφέρειαι περιῆλθον εἰς τὸν νομὸν Αἰτωλοακαρνανίας, ἔπρεπε κατὰ τὸν νόμον τοῦτον νὰ θεωρηθῶσιν ὑπεράριθμοι καὶ νὰ ἀπολέσωσι τὰς θέσεις των.

Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἐπίσκοποι οὗτοι προσέφεραν ὑπηρεσίας εἰς τὸν ἀγῶνα, ἡ δὲ Κυβέρνησις δὲν ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τούτους ἄνευ περιθάλψεως καὶ εὑροῦσα τὸ μέσον τοῦτο τῆς οἰκονομίας ἐνέκρινεν ὅπως παραμένωσιν

1. Τὸ Ραδοβίτζιον περιφέρεια τῶν Ἀγράφων Ἄρτης.
2. Διὰ Δ. τῆς 15 Ἀπριλίου 1833 διηρέθη τὸ Κράτος εἰς δέκα νομοὺς διοικουμένους ὑπὸ Νομαρχῶν, καὶ οἱ Νομοὶ εἰς 42 ἐπαρχίας διοικουμένας ὑπὸ ἐπάρχων.

εἰς τὰς θέσεις των διοριζόμενοι προτάσει τῆς Ι. Συνόδου ὡς μόνιμοι ἀρχιερατικοὶ τοποτηρηταὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πορφυρίου, ἀσκοῦντες ὅμως ὅλα τὰ ἐπισκοπικὰ δίκαια ἐν ταῖς περιφερείαις των, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ Κράτους ἐπίσκοποι. Διὰ δὲ τὸν Ραδοβιτζίου ἐλήφθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδιαιτέρα πρόνοια. Ἐπειδὴ ἡ περιφέρειά του ἦτο πολὺ μικρὰ (12 χωρία) παρεκλήθη ὁ ἀρχιεπίσκοπος Πορφύριος νὰ διορίσῃ τοῦτον καὶ ἐπίτροπόν του ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ τοῦ Νομοῦ, ἐν ᾗ περιελαμβάνοντο τὰ 12 χωρία, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον διὰ τὸ γῆράς του καὶ διὰ τὴν ἀσθένειάν του ἠδυνάτει προσωπικῶς νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ ποίμνιόν του. Ὄντως ὁ Πορφύριος συμμορφούμενος πρὸς τὴν διαταγὴν ταύτην τῆς Ι. Συνόδου (4 Ἰανουαρίου 1834 ἀριθ. 281—348 ἐν Ναυπλίῳ) διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς Ἐπισκοπῆς του καὶ τὸ πολυπαθὲς γῆράς του ἠναγκάσθη νὰ ἐμπιστευθῇ περὶ τὰ μέσα τοῦ 1834 εἰς τὸν ἐπίσκοπον Ραδοβιτζίου Γρηγόριον Ρεγκούταν τὴν πνευματικὴν ἐπίσκεψιν τῶν μερῶν τοῦ Ἀγρινίου, τῆς Κουρήτιδος καὶ τῆς Ναυπακτίας. Τίνι τρόπῳ ἐπολιτεύθη ὁ ἅγιος Ραδοβιτζίου κατὰ τὴν πνευματικὴν ἐπίσκεψιν τῶν χωρῶν τούτων ἀρκούντως ἐξετέθησαν ἐν τῷ βίῳ τοῦ Πορφυρίου. Παυθεὶς δὲ παρὰ τῆς Συνόδου ἐνετάλη νὰ ἐκλέξῃ Μονὴν πρὸς ἐγκαταβίωσίν του καὶ τοιαύτην ἐξέλεξε τὴν Μονὴν Τατάρνης μετά τινας ἀντιρρήσεις. Ἐκεῖ δ' ἐτελεύτησε τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1837 χωρὶς νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου τὰς ὁρισθείσας πρὸς περίθαλψίν του τεσσαράκοντα δραχμὰς κατὰ μῆνα. Ὅστις θελήσῃ νὰ λάβῃ ἰδέαν τινὰ τῆς ἀγραμματωσύνης τῶν χειροτονουμένων ἐπισκόπων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἔχει νὰ κάμῃ ἄλλο τι, εἰ μὴ νὰ ἀναγνώσῃ τὸ κάτωθι ἔγγραφον τοῦ ἐπισκόπου Γρηγορίου, ὅπερ ἐπὶ τούτῳ καταχωροῦμεν. Πῶς Μητροπολῖται πολλάκις μεγάλης μορφώσεως προέβαινον εἰς χειροτονίαν τοιούτων ἐντελῶς ἀγραμμάτων ἐπισκόπων; Καὶ πῶς λοιπὸν ἀνεμένομεν τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ λαοῦ παρὰ τοιούτων ἀνωτάτων λειτουργῶν, οἵτινες δὲν ἤξευρον οὐδὲ τὸ ὄνομά των νὰ ὀρθογράψωσιν;

«Πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην τῆς ἐπισκοπῆς Ἀκαρνανίας, διαταγὴν τῆς ἱερᾶς συνόδου ὁμοῦ μὲ τῆς ἐπισκοπῆς ἔλαβον· ἀναγνώνοντάς την εἶδα νὰ μὲ διωρήζῃ εἰς ποίων διατηρούμενον μοναστήριον θέλο νὰ πηγένω διὰ νὰ ἡσιχάσω· διὰ τοῦτο παρακαλὸ τὴν Ἐπισκοπην. Ἐπηδὶ καὶ τι εἶναι γνωστὸν πῶσον καιρὸν λήπομαι ἀπὸ τὸ ὀσπίτιόν μου καὶ περισσότερον ὁπού ἐπαρακινίθην ἀπὸ τὰ γράμματα τῆς μητρός μου καὶ ὑποφιάζομαι μήπως καὶ δὲν τὴν προφθάσου ἐπηδὶ καίτι ἔμαθον ὅσο εἶνε βαρέως εἰς κύνδινον τοῦ θανάτο ἔχοντας καὶ ἄλας ἀναγγέας ὑποθέσις μου νὰ τὰς κατορθώσου διὰ τοῦτο παρακαλὸ τὴ ἐπισκοπὴν νὰ με συνχωρέσῃ καὶ μὲ τὸν ἐρχομόν μου θέλω δόσου τὴν γνώμην μου μάλιστα ἐγὸ ἀφοῦ ἠξέβροντας θέλω ζητήσου γνώσιν καὶ ἐκείνω ὅπου ἤθελα γνωρήσι ὑ ἐπησκοπὴ πρὸς ὀφελιάν μου καί μένω μὲ τὸ σέβας·

Ἰούλιον 1835 Ἀγρίνιον

ὁ Ραδοβισδίου γριγόριος»

Ἐν ἄλλῃ ἀναφορᾷ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1836, πλήρει ἀνορθογραφιῶν, αἰτεῖται τὴν συγχώρησιν τῆς Ἱ. Συνόδου.

Ὁ δὲ ἄλλος κλῆρος ἦτο ἔτι ἀμαθέστερος, ὥστε περιωρίζετο εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν λειτουργικῶν του καθηκόντων χωρὶς νὰ δύναται νὰ διδάσκῃ ἔργῳ καὶ λόγῳ τὸν λαόν. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1834 γράφων ὁ Ἔπαρχος Ναυπάκτου πρὸς τὴν Νομαρχίαν λέγει «Ἡ παχυλὴ ἀμάθεια, ἥτις ἐπιπολάζει καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὸν κλῆρον, ὥστε δὲν δύνανται τὸ παράπαν νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τὸν λαὸν πρὸς φωτισμόν του». (ἀρχεῖον).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πορφυρίου (18 Αὐγούστου 1838) διωρίσθη τριμελὴς ἐπιτροπὴ παρὰ τῆς Ι. Συνόδου συγκροτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσάνθου Κωνοφάου, Ἀρχιμανδρίτου Ἰωαννικίου Ἀγγελέτου καὶ Ἀρχιδιακόνου Γερασίμου Ζαλογγίτου πρὸς διοίκησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων τῆς εὐρείας ἐπισκοπικῆς περιφερείας Αἰτωλοακαρνανίας. Ὁ Ἰωαννίκιος Ἀγγελέτος κατ' Αὔγουστον τοῦ 1840 ἀπεβίωσε κα' ἡ Ι. Σύνοδος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 8809 τῆς 28 Αὐγούστου 1840 ἐγγράφου της διέταξε τὸν Ἀρχιδιάκονον Γεράσιμον Ζαλογγίτην, ἵνα μόνος διευθύνῃ τὰ τῆς ἐπισκοπῆς μέχρι νεωτέρας της διαταγῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησιαστικὸς ἐπίτροπος τῆς ἐπισκοπῆς Ἀκαρνανίας». Τῇ 11 δὲ Σεπτεμβρίου 1840 διωρίσθησαν καὶ δύο μέλη ἱερεῖς, ὁ μὲν Ἰωάννης Σακελλάριος ἀντὶ τοῦ Χρυσάνθου Κωνοφάου, ὁ δὲ Νικόλαος Χαλκιόπουλος ἀντὶ τοῦ ἀποβιώσαντος Ἰωαννικίου Ἀγγελέτου, ἥτις διηύθυνε τὴν ἐπισκοπὴν μέχρι τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἐπισκόπου Ἱεροθέου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἀρχιδιακόνου Γερασίμου Ζαλογγίτου, οὗ τὸν βίον ἐν σκιαγραφίᾳ παρατίθημι, ὡς ἠδυνήθην νὰ συντάξω τοῦτον ἀναδιφῶν τὸ ἀρχεῖον τῆς Μητροπόλεως.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Γερασίμου Ζαλογγίτου κατήγετο ἀπὸ τοῦ ἡρωϊκοῦ Ζαλόγγου, μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ ὁποίου κατέφυγεν εἰς Πρέβεζαν. Ὁ πατὴρ του ἱερεὺς Δημήτριος διωρίσθη ἐφημέριος τοῦ ἐν Πρεβέζῃ ναοῦ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος. Ὁ Γεράσιμος κατὰ κόσμον ὠνομάζετο Γρηγόριος. Εἶχε δὲ ἑτέρους δέκα ἀδελφούς. Ὁ Ἀλῆ Πασᾶς ἐκάλεσε τὸν δεκαοκταετῆ Γρηγόριον εἰς Ἰωάννινα διὰ νὰ τὸν εἰσαγάγῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἀλλ' ὁ πατὴρ του ἐφυγάδευσεν αὐτὸν εἰς τὸν ἐν Ἄρτῃ ἀρχιεπίσκοπον Πορφύριον, ὅστις παραλαβὼν αὐτὸν ὑπὸ τὴν πατρικήν του μέριμναν ἐχειροτόνησεν ἀκολούθως εἰς διάκονον καὶ διὰ βίου εἶχεν αὐ-

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

	Ἡμερομηνία	Κυριακαὶ Εὐαγγελίων	Κυριακαὶ Ἀποστόλων	Εωθινά	Ἦχοι
ΙΟΥΛΙΟΣ	3	Κυριακὴ Γ' Ματθαίου	Κυριακὴ Γ'	Γ'	β'
	10	» Δ' Ματθαίου	Κυριακὴ Δ'	Δ'	γ'
	17	» Ἁγίων Πατέρων	Κυριάκὴ Ἁγ. Πατέρων	Ε'	δ'
	24	» Στ' Ματθαίου	Κυριακὴ Στ	Στ'	πλ. α
	31	» Ζ' Ματθαίου	Κυριακὴ Ζ'	Ζ'	πλ. β

τὸν μετ' αὐτοῦ, ἐπὶ 25 ἔτη, μέχρι τοῦ θανάτου του. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου συνειργάζετο μετὰ τοῦ ἀοιδίμου ἀρχιερέως Ἰωσὴφ τοῦ Ρωγῶν. Κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου (10 Ἀπριλίου 1826) ἐσώθη. Μετὰ τὴν ἐπανάκτησιν τοῦ Μεσολογγίου ἐπανῆλθε καὶ διωρίσθη Ἀρχιδιάκονος τῆς Μητροπόλεως Ἀκαρνανίας. Τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1837 ἐνετάλη νὰ ἐνεργήσῃ αὐτοπροσώπως ἐκλογὴν Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Μονῆς Προυσοῦ, ἣν μεταβὰς ἐνήργησε κατὰ Ὀκτώβριον ἰδ. ἔ.

Κατὰ τὴν ἀρχιερατείαν τοῦ Ἱεροθέου δὲν φαίνεται λαβὼν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν. Μετὰ τὴν καθαίρεσιν ὅμως τούτου ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1847 ἀνέλαβε πάλιν τὴν διοίκησιν τ ς Ἐκκλησίας τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας μόνος ὑπὸ τὸν τίτλον «Γενικὸς Ἐκκλησιαστικὸς Ἐπίτροπος Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας» πλὴν τῆς Εὐρυτανίας, ἥτις ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Καλλιδρόμης Δοσιθέου, ὑπήχθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ διῳκεῖτο ὑπ' αὐτῆς. Ἀλλὰ ὁ Ζαλογγίτης διαταχθεὶς παρὰ τῆς Συνόδου διώρισεν ἐν Εὐρυτανίᾳ «γενικὸν ἐπίτροπον ἐπὶ τῶν ἐπιτρόπων τῶν γάμων» τὸν πρώην ἡγούμενον Προυσοῦ Καλλίνικον Ἀθανασιάδην. Προσέφερε πολλὰς ὑπηρεσίας ἐν τῇ διακονίᾳ τ ύτῃ. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1847 ἐχειροτονήθη ἱερεὺς καὶ ἐχειροθετήθη Ἀρχιμανδρίτης.

Κατὰ Μάρτιον δὲ τοῦ 1852 ἀσθενήσας ᾐτήσατο παρὰ τῆς Ἱ. Συνόδου ἄδειαν διὰ νὰ μεταβῇ εἰς Ἀθήνας, ἥτις καὶ τῷ παρεσχέθη (22 Μαρτίου 1852 ἀριθ. 2627). Ἐν ἐγγράφῳ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν (16 Δεκεμβρίου 1852 ἀριθ. 5289) πρὸς τὸν Νομάρχην Αἰτωλοακαρνανίας ὁ Ζαλογγίτης φέρεται ὡς μὴ ὑπάρχων πλέον ἐν τοῖς ζῶσιν: «ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ὑπάρχει πλέον ἐν τοῖς ζῶσιν». Ὥστε ὁ θάνατός του πρέπει νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τῆς 22ας Μαρτίου μέχρι τῆς 16 Δεκεμβρίου 1852. Ἀπέθανεν ἐν Μεσολογγίῳ καὶ ἐκηδεύθη ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ἐν τῇ εἰσόδῳ πλησίον τοῦ τάφου τοῦ γέροντός του Πορφυρίου. Ἐν ταῖς πολιορκίαις τοῦ Μεσολογγίου ἔπεσαν ἐνδόξως δύο αὐτάδελφοί του. Τὸν ἄνδρα ἐξυμνεῖ διὰ τὸν μέγαν πατριωτισμόν του ὁ Πρωτοσύγκελλος Ἀμβρόσιος Φραντζῆς ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἱστορίᾳ. Τὸ ὄνομά του ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον εὐλογούμενον ὑπὸ τῶν γερόντων τοῦ Μεσολογγίου. Εὐτυχεῖς οἱ κληρικοὶ οἱ διὰ τῶν ἀγώνων των ἀφέντες ὑστεροφημίαν, διότι οἱ ἄνθρωποι μὲν παρέρχονται, ἀλλὰ τὰ ἔργα αὐτῶν παραμένουσιν.

Ο ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ἔτος δὲν παρῆλθεν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πορφυρίου καὶ οἱ πολιτικοὶ ἤρξαντο νὰ ἐπιβάλωσι χεῖρας εἰς τὰς καθαρῶς πνευματικὰς ὑποθέσεις. Ἐξ ἐγγράφου τῆς ἐπισκοπικῆς Ἐπιτροπῆς (9 Ἀπριλίου 1839) βεβαιοῦται, ὅτι πολλοὶ δήμαρχοι, οἰκειοποιούμενοι καθήκοντα ἐπισκοπικῶν ἐπιτρόπων, ἐξέδιδον ἀδείας γάμων. Ἡ Ἐπισκοπικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ζαλογγίτου διῴκησε μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου 1841, ἤτοι ἀπὸ 18 Αὐγούστου 1838—16 Ὀκτωβρίου 1841, ὅτε ἀπεφασίσθη ὅπως διορισθῇ Ἐπίσκοπος προτάσει τῆς Ἱ. Συνόδου. Ἡ Σύνοδος διὰ τὴν ἐπισκοπὴν Ἀκαρνανίας προὔτεινε τὸν Ἐπίσκοπον Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς Ἱερόθεον, ὅστις ἐναρχομένου τοῦ 1842 κατελθὼν εἰς Μεσολόγγιον ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου 1842 ἀπεβίωσεν ὀγδοηκοντούτης περίπου ὁ ἐπίσκοπος Καλλιδρόμης Δοσίθεος, χρηματίσας μέλος τῆς Α' Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ διὰ Β. Δ. ἡνώθη ἡ ἐπισκοπὴ αὕτη μετὰ τῆς Ἀκαρνανίας ὀνομασθείσης «Ἐπισκοπὴ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας». Τὸ ἀρχεῖον τῆς ἐπισκοπῆς Καλλιδρόμης, τὸ ὁποῖον θὰ διεφώτιζε καὶ σήμερον πολλὰ σημεῖα τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, δὲν μετεκομίσθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Αἰτωλοακαρνανίας, διότι οἱ ἀνεψιοί του αὐθαιρέτως κατεκράτησαν τοῦτο, ἂν καὶ ὁ Ἱερόθεος ἐπανειλημμένως ἐζήτησε τοῦτο, ὡς πληροφορούμεθα ἐξ ἐγγράφου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Θεοφίλου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν (ἀριθ. 472 21 Μαΐου 1853). Ὡς ἐπίσκοπος Ἀκαρνανίας διετέλεσεν ὁ Ἱερόθεος ἐπὶ πέντε ἔτη. (Ἔγγραφον Ἱ. Συνόδου 17ης Ὀκτωβρίου 1851 ὑπ' ἀριθμὸν 1487). Τῷ 1845 διετέλεσε συνοδικός.[1] Ἐκ τῶν διατηρουμένων ἀρχείων τῆς ἐπισκοπῆς δὲν φαίνεται, ὅτι εἰργάσθη σπουδαίως ἐν Αἰτωλοακαρνανίᾳ. Τούτου ἀρχιερατεύσαντος, οἱ ἱερεῖς τῆς Αἰτωλοακαρνανίας κατ' Αὔγουστον τοῦ 1846 ἔδωκαν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν ἑξῆς ὅρκον: «Ὁρκίζομαι νὰ φυλάττω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸν βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Βασιλείου καὶ νὰ ἐκπληρῶ εὐσυνειδήτως τὰ τοῦ πολίτου καθήκοντα».

Μέχρι τῶν μέσων τοῦ 1847 τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἐπισκοπῆς παρουσιάζουσιν αὐτὸν ὡς ἀρχιερέα τῆς Αἰτωλοακαρνανίας. Τῷ 1847 ἡ Ἱ. Σύνοδος, ἐκ πέντε μόνον μελῶν ἀποτελουμένη, καθήρεσε τοῦτον ἐπὶ κανονικοῖς ἐγκλήμασιν. Ἡ καθαίρεσίς του ὅμως αὕτη δὲν ἐξετελέσθη, διότι ὁ Ἱερόθεος μεταβὰς εἰς Ζάκυνθον δὲν ἔλαβε γνῶσιν ταύτης καὶ ἀργότερον ἠκυρώθη. Ἐν τούτοις ὁ Ἱερόθεος δὲν ἀνέλαβε πλέον τὰ ἀρχιερατικὰ

1) Ἐγκύκλιοι Ἱ. Συνόδου σελὶς 373.

του καθήκοντα καὶ κατ' ἰδίαν του ἐπιθυμίαν ἀποθανὼν ἐτάφη ὡς ἁπλοῦς μοναχὸς ἐν τῇ Μονῇ Πετράκη (1 Ἰουλίου 1851). Τούτου καθαιρεθέντος, τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ἀνέλαβεν αὖθις ὁ Γεράσιμος Ζαλογγίτης ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1847 μέχρι τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἀρχιεπισκόπου Θεοφίλου (14 Σεπτεμβρίου 1852).

Ἀρχιμ. ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ
Ἱεροκῆρυξ Ἀκαρνανίας

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὰ χριστιανικὰ παναθήναια.

Αὐτὸν τὸ χαρακτηρισμὸν ἀπέδωκε χθὲς ἐπίσημος ξένος παρακολουθήσας την ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἐνώπιον τῶν μεγαλοπρεπεστάτων μνημείων θαυμασίαν ἀληθῶς ἑορτήν, τὴν ὁποίαν πρὸ τριετίας ἔχει καθιερώσει ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, εἰς μνήμην τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Κόσμος ἄπειρος κατέκλυσε χθὲς πάλιν τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον χῶρον καὶ προσηυχήθη μὲ μεγάλην κατάνυξιν. Ἀνεγνώσθη ἡ δημηγορία τοῦ Παύλου, πολὺ δὲ εὐλογως ὁ ὁμιλήσας ρήτωρ ἐξῆρε τὸ γεγονὸς ὅτι παρ' ὅλας τὰς περιπετείας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοσούτους αἰῶνας ἀκούεται ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ καὶ εἰς τὴν αὐτὴν γλῶσσαν ἡ ὑπερθαύμαστος ἐκείνη δημηγορία, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε νέον κόσμον. Αἱ χιλιάδες τῶν Ἀθηναίων ἀπῆλθον ἀπο τὴν ὡραιοτάτην τελετήν, διεξαχθεῖσαν λαμπρῶς, βαθέως συγκεκινημένοι. Πολυάριθμος βυζαντινὸς χορὸς ἔψαλλε μελῳδικώτατα τὰ ἱερὰ ἄσματα. Ὅταν δὲ κατέβη ἀπὸ τοῦ βράχου ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ὁ λαὸς τὸν ὑπεδέχθη μὲ ἀληθινὴν λατρείαν καὶ ἔσπευσε ν' ἀσπασθῇ τὴν δεξιάν του, φωνάζων «ἄξιος», «ἄξιος». «Ἐλεύθερον Βῆμα»

Προσοχὴ εἰς τὰ σχολεῖα.

Ἐφημερίδες τῆς μακεδονικῆς πρωτευούσης γέμουν λεπτομερειῶν περὶ τῆς δράσεως τοῦ κομμουνισμοῦ μεταξυ τῶν μαθητῶν τῶν μακεδονικῶν σχολείων, καὶ ἰδίᾳ τῶν περιφερειῶν Δράμας καὶ Καβάλλας. Ἐν Μακεδονίᾳ, κατὰ ἀνεξήγητον προτίμησιν, ἡ διείσδυσις τῆς κομμουνιστικῆς π.οπαγάνδ ς εἰς τὰς τάξεις τῶν παιδίων καὶ τῶν ἐφήβων παρουσιάζεται οὕτω σατανικῶς γενομένη, ὥστε νὰ ἐμφανίζεται ὡς ὀργάνωσις μετ' ἰδίων μάλιστα ἀποκρύφων δημοσιογραφικῶν ὀργάνων. Ἐσχηματίσθησαν μεταξὺ τῶν μαθητῶν «φράξιαι», «ἀχτίδες» καὶ «πυρῆνες ἀοράτων» μετὰ «πυρηναρχῶν» καὶ ἄλλων «ἐπιτελῶν», ἐν δὲ τοῖς δημοσιογραφικοῖς των ὀργανοις ἀναμασσῶνται ὑπὸ τῶν ἔτι νωδῶν καλάμων τῶν νεαρῶν προσηλύτων τοῦ κομμουνισμοῦ τὰ γνωστὰ περὶ ἀστικῆς τάξεως φληναφήματα καί, τὸ δὴ χείριστον, ἐμπαιγμοὶ καὶ ὕβρεις κατὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος.

Ἡ ἀντίδρασις.

Δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν γίνεται ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης λόγος περὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ταύτης τῶν μικρῶν ἑλληνοπαίδων ὑπὸ τῆς Γ' Διεθνοῦς. Καὶ ἄλλοτε εἴπομεν, ὅτι μία ἐκ τῶν διακλαδώσεων, ἡ σπουδαιοτέρα ἴσως, τῆς Γ' Διεθνοῦς εἶνε ἡ Διεθνὴς τῆς Νεολαίας, ἡ ὁποία δρῶσα δραστηρίως μεταξὺ τῶν νέων τῶν διαφόρων χωρῶν, δηλητηριάζει τὴν νέαν γενεὰν διὰ τοῦ ἰοῦ τῆς κομμουνιστικῆς «ἰδεολογίας», εἶνε δὲ γνωστὸν πόσον ἡ νεαρὰ εὐδιέγερτος ἡλικία εἶνε εὐεπίφορος εἰς τὰ νομιζόμενα καινὰ καὶ ἀλόγιστος εἰς τὸ τολμᾶν. Τὸ Κράτος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παρίδη τὴν κατάστασιν ταύτην. Δέον νὰ ἀποκτήση λελογισμένην καὶ συγχρονισμένην ἐκπαιδευτικὴν πολιτικήν, ἐπιστρατεύουσα πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐξιλεώση καὶ φρονηματίση τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν, τὸ πρώτιστον δὲ καὶ κυριώτατον μέσον τῆς ἠθικῆς ἐξευγενίσεως τῶν νέων εἶνε ἡ θρησκεία.

Θρησκεία καὶ Ἐπισ ήμη.

Κατὰ τὸ τελευταῖον ἐν Βολονίᾳ ἐπιστημονικὸν συνέδριον ὁ παραστὰς πρωθυπουργὸς τῆς Ἰταλίας κ. Μουσολίνη ἐν τῷ λόγῳ, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησε, εἶπε καὶ τάδε τὰ λίαν ὀρθὰ περὶ τῶν σχέσεων Θρησκείας καὶ Ἐπιστήμης: «Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία—εἶπεν— ὅτι ἡ Ἐπιστήμη δὲν τείνει πρὸς τὰ ὑψηλότερα τέλη καὶ ὅτι, ἀφοῦ ἐξηγήση τὸ π ῶ ς τῶν φαινομένων, δὲν ἐπιζητεῖ περαιτέρω μετ' ἀνησυχίας νὰ ἐξηγήση καὶ τὸ δ ι α τ ί αὐτῶν. Κατὰ τὴν ταπεινήν μου ὅμως γνώμην, δὲν πιστεύω ὅτι θὰ κατορθώση ποτὲ ἡ Ἐπιστήμη νὰ ἐξηγήση τὸ δ ι α τ ὶ τῶν φαινομένων. Πιστεύω ὅτι θὰ ἀπομένη πάντοτε μία ζώνη μυστηρίου, εἰς τοῖχος κλειστός, πρὸ τοῦ ὁποίου τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα θὰ κλίνη, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ὀφείλη νὰ ἐπιγράψη ἠν λέξιν «Θεός». Ἐντεῦθεν φρονῶ ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξη σύγκρουσις μεταξὺ τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Θρησκείας. Πρόκειται περὶ πολεμικῆς γενομένης πρὸ εἴκοσιν ἢ τριάκοντα ἐτῶν, ἀποτελούσης σήμερον ἁπλῆν ἀνάμνησιν, ἐπέκεινα δὲ τῆς ὁποίας ἡ σημερινὴ γενεὰ ἐπετέλεσε γενναίας προόδους. Ἡ Ἐπιστήμη ἔχει τὸ ἰδικόν της πεδίον δράσεως: τὸ πεδίον τοῦ πειράματος. Καὶ ἡ θρησκευτικὴ πίστις ἔχει τὸ ἑαυτῆς: τὸ πεδίον τοῦ πνεύματος. Ἔλεγέ ποτέ τις διαπορῶν: «τί ἀξίζει ἡ πᾶσα φιλοσοφία τοῦ κόσμου ὅταν δὲν μὲ διδάσκη νὰ ὑπομένω μίαν δοκιμασίαν;» Ἀ ριβῶς ἐδῶ ὑπάρχει μία ζώνη προωρισμένη εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ὑψίστων σκοπῶν τῆς ζωῆς».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου συνῆλθε σήμερον ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος εἰς συνεδρίαν.

—Διὰ τὸ β'. ἑξάμηνον τοῦ τρέχοντος ἔτους ὡς κληρικὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γεν. Ἐκκλησ. Ταμείου προσεκλήθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Παροναξίας Ἱερόθεος καὶ Φθιώτιδος Ἰάκωβος.

—Κατὰ τὴν προτε ευταίαν συνεδρίαν τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου ὑπεβλήθη ἡ Ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῶν ἰδεῶν

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμιστῶν καταρτισθείσης ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας Ἐπιτροπείας.

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν προέστη τῆς σχολικῆς ἑορτῆς τῶν νυκτερινῶν Σχολῶν Ἐμποροϋπαλλήλων πρὸ μεσημβρίας, μετὰ μεσημβρίαν δέ, περὶ ὥραν 6ην, τῆς σχολικῆς ἑορτῆς ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἱδρυθέντων ὑπ' αὐτῆς ἑπτὰ Κατηχητικῶν Σχολείων ἐν τοῖς ναοῖς Ἁγ. Ἐλευθερίου (Ἄρεως), Ἁγ. Δημητρίου Ἀμπελοκήπων, Ὁσ. Μελετίου, Ἁγ. Γεωργίου (πρ. Β΄. Νεκροταφείου), Ἁγίας Αἰκατερίνης (κάτω Πετραλώνων), Ἁγ. Φιλίππου, Ἁγ. Παντελεήμονος Ἰλισσοῦ. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν διδαξάντων ἐν τοῖς Κατηχητικοῖς Σχολείοις Χαρ. Δέδε, πτυχιούχου τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἔκθεσιν τῆς λειτουργίας αὐτῶν, ὁ Μακ. ἀπηύθυνε παραινέσεις πατρικὰς πρὸς τοὺς συνηθροισμένους παῖδας καὶ ἔδωκεν εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀντίτυπον Ἱερᾶς Κατηχήσεως. Μετὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, περὶ ὧν εἰδικὸς γενήσεται λόγος, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος μεταβὰς εἰς Ν. Φάληρον περὶ ὥραν 7ην προέστη τῆς ἑορτῆς τῆς ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἑνώσεως Κυριῶν Ν. Φαλήρου ἱδρυθείσης νυκτερινῆς Σχολῆς, λαμπρῶς διεξαχθείσης ἐνώπιον τοῦ ἀνεγειρομένου μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ ἁγ. Δημητρίου. Τὴν πρωΐαν τῆς Δευτέρας μεταβὰς εἰς Βουλιαγμένην προέστη τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου, αὐθημερὸν δὲ περὶ ὥραν 6 τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀσύλου Ἁγίου Σπυρίδωνος Πειραιῶς, ἐν μέσῳ πολλοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ κόσμου διεξαχθείσης ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Διδασκαλείου θηλέων Πειραιῶς.

—Πληροφορηθεὶς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ὅτι ἐντὸς κυτίων σιγαρέττων τίθενται ἄσεμνοι εἰκόνες ὑποθάλπουσαι τὴν διαφθοράν, ἀπηύθυνεν ἔγγραφον πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα Πρωτοδικῶν καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν ὅπως ἀνακόψῃ τὴν νέαν ταύτην προπαγάνδαν τῆς διαφθορᾶς.

—Μετὰ μεγάλης λαμπρότητος ἐτελέσθη τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης Τετάρτης ἡ ἑορτὴ εἰς μνήμην τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐν Ἀθήναις. Ἡ ἐφημερὶς «Σκρὶπ» ὡς ἑξῆς περιέγραψεν αὐτήν. «Κατὰ τὴν ἀξιεπαίνως τηρουμένην ἀπὸ τριετίας ὑπὸ τῆς Ι. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν συνήθειαν ἐγένετο καὶ χθὲς ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκαμε τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις κήρυγμά του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἡ καθιερωθεῖσα πανηγυρικὴ τελετὴ τὴν 61]2 μ. μ. παρισταμένου καὶ χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, καὶ τῶν Συνοδικῶν ἀρχιερέων καὶ σύμπαντος τοῦ Κλήρου Ἀθηνῶν, ἀντιπροσώπων δὲ πλείστων χριστιανικῶν σωματείων.

Εἰς τὸν ὑψηλότερον βράχον τῆς Πνυκὸς ὑψοῦνται τὰ ἑξαπτέρυγα καὶ τὰ ἱερὰ λάβαρα τῆς ἐκκλησίας, περιβάλλονται δὲ ἀπὸ πλῆθος κόσμου πάσης κοινωνικῆς τάξεως ἐκτὸς τῶν «ἐν τέλει», τῶν ἀνθρώπων τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν πολιτικῶν, οἵτινες λάμπουν πάντοτε διὰ τῆς ἀπουσίας των εἰς τοιούτου εἴδους τελετάς. Καὶ ὅμως τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὴ δόξα διὰ τὴν Ἑλλάδα. Διότι ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως ἀνέλαμψε τὸ φῶς τῆς θείας διδαχῆς καὶ ἐγνώσθη ὁ «Ἄγνωστος Θεὸς» τῶν Ἀθηναίων τὸ πρῶτον κατονομασθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου, τοῦ ὁποίου τὸ κήρυγμα διῃωνίσθη καὶ θριαμβεύει ἤδη ἀπὸ 19 αἰώνων.

Τὸ θέαμα εἶνε ἐπιβλητικώτατον· ψάλλεται ὁ Μέγας Ἑσπερινὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Χορὸς Βυζαντινὸς ἐκ τῶν καλλιτέρων ἱεροψαλτῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀποδίδει ἁρμονικώτατα τὰς μουσικὰς συνθέσεις τῶν τροπαρίων τῆς ἑορτῆς. Καὶ ἀντηχεῖ εἰς τὸ ὕπαιθρον τὸ μελῳδικώτατον ᾆσμα «Τὰ κατὰ πόλιν δεσμὰ καὶ τὰς θλίψεις σου τίς διηγήσεται, ἔνδοξε Ἀπόστολε Παῦλε; τοὺς κόπους, τοὺς μόχθους, τὰς ἀγρυπνίας, τὰς ἐν λιμῷ καὶ δίψῃ κακοπαθείας, τὰς ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι, τὴν σαργάνην, τοὺς ῥαβδισμούς, τοὺς λιθασμούς, τὸν βυθόν, τὰ ναυάγια ; κλπ.»

Ὁ πάντοτε ὑπερέχων κατὰ τὴν φωνὴν καὶ τὸ κανονικὸν τῆς ἀπαγγελίας ἀρχιδιάκονος τῆς Μητροπόλεως ἐκφωνεῖ τὴν ἐκτενῆ δέησιν.

Ὁ καλλιφωνότατος διάκονος τῆς ἁγίας Εἰρήνης κ. Ἀρκάδιος ἀναγινώσκει τὰς σχετικὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς Κορινθίους καὶ τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ περὶ «ἀγάπης» διδασκαλίαν. Μεθ' ὃ ὁ α΄ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Ρουμπάνης μὲ εὐφράδειαν καὶ πολλὴν δύναμιν λόγου ἀναπτύσσει τὰ περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὡς φιλοσόφου καὶ ἀποστόλου τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἡ τελετὴ λήγει μὲ τὸ τροπάριον τῆς ἑορτῆς καὶ ἡ μουσικὴ τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν παιανίζει θούριον πρὸς τιμὴν τῶν κατερχομένων ἱερῶν λαβάρων καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Τὰ πλήθη ἐνθουσιῶντα κατέρχονται τοῦ Ἱεροῦ Βράχου καὶ διαλύονται ἐν πλήρει τάξει.»

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης Ἀρχιερατικῆς ἐν Κάρλοβιτς Συνόδου τῆς ὑπερορίου ὀρθοδόξου ρωσσικῆς Ἐκκλησίας «πρὸς τὸ ποίμνιον τῆς δυτικο-ευρωπαϊκῆς ἐπαρχίας» καθίσταται γνωστὸν ὅτι ἡ ἐν λόγῳ «Σύνοδος» ἐστέρησε τὸν μητροπ. Εὐλόγιον τὸ δικαίωμα τῆς διακυβερνήσεως τῆς ἐν λόγῳ ἐπαρχίας καὶ ἔθεσεν αὐτὸν εἰς ἀργίαν μέχρις οὗ ἐπιδείξῃ μετάνοιαν. Ἡ διοίκησις τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀνετέθη πρὸς καιρὸν εἰς τὸν ἐν Λονδίνῳ διατρίβοντα ἀρχιεπίσκοπον Σεραφείμ. Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ μητροπ. Εὐλόγιος δὲν ἤθελεν ὑπακούσει εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἡ ἐγκύκλιος ἐπάγεται ὅτι ὅ τε κλῆρος καὶ τὸ ποίμνιον δὲν πρέπει νὰ κοινωνῶσι πρὸς τὸν Εὐλόγιον, ὑποτασσόμενοι εἰς τὸν ἀρχιεπ. Σεραφείμ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ἀνεγράψαμεν ἤδη ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» ὅτι ὁ Μακαρ. μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Διονύσιος, ἐπισκεφθεὶς καὶ τὴν Σόφιαν, συνεπείᾳ παρακλήσεως τοῦ μητροπ. Σόφιας ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τοῦ βασιλέως τῆς Βουλγαρίας Βόριδος ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ καθεδρικῷ βουλγαρικῷ ναῷ, ἔχων συλλειτουρ-

γοὺς τὸν βούλγαρον μητροπολίτην Σόφιας Στέφανον καὶ τρεῖς ἄλλους ἐπισκόπους. Ὁ Μακαρ. μητροπ. Διονύσιος, συνειδὼς τὴν ἐντύπωσιν ἥτις,ὡς εἰκός, θὰ παρήγετο εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκ τῆς ἀντικανονικῆς ταύτης πράξεως, μόλις ἐπανακάμψας εἰς τὰ ἴδια ἔσπευσε ν' ἀναγγείλῃ τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸν Παναγ. Πατριάρχην Κων)πόλεως διὰ γράμματος, ὅπερ, μεταξὺ ἄλλων, διαλαμβάνει περὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ τὰ ἀκόλουθα:

«...Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ βασιλέως Βόριδος ὁ Σεβ. Μητροπ. Σόφιας Στέφανος παρεκάλεσέ με νὰ τελέσω τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ ναῷ, τῷ ἀνεγερθέντι ὑπὸ Ρώσου μονάρχου εἰς μνημεῖον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Βουλγαρίας. Παρακινούμενος ὑπὸ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐξιδιασμένης πρός με προσοχῆς τοῦ βασιλέως Βόριδος,ἐνισχυόμενος δὲ καὶ ὑπὸ τῶν πρὸς τοὺς βουλγάρους ἀγαθῶν διαθέσεων καὶ τῆς συμπαθείας,μάλιστα δὲ πεποιθὼς εἰς τὴν εὐμένειαν καὶ τὴν σοφίαν τῆς Ὑ. Παναγιότητος, ἐδέχθην τὴν πρότασιν καὶ τῇ 15 τοῦ Μαΐου ἐτέλεσα ἐν τῷ ἐν Σόφιᾳ ναῷ τοῦ Ἀλεξάνδρου Νέβσκη τὴν θείαν λειτουργίαν συλλειτουργοὺς ἔχων τὸν μητροπ. Στέφανον καὶ τρεῖς ἄλλους ἐπισκόπους. Κατὰ τὴν λειτουργίαν, τὸ πρῶτον ἐν Βουλγαρίᾳ μετὰ διακοπὴν 50 ἐτῶν ἐμνημόνευσα τοῦ ὀνόματος τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, εἶτα δὲ καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν λοιπῶν Μακαριωτάτων πατριαρχῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων, τῶν Προέδρων τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἴδητε ὁποῖον ἐνθουσιασμὸν προὐκάλεσεν ἡ μνημόνευσις αὕτη ἐν ταῖς καρδίαις δεκάδος χιλιάδων πανηγυριστῶν, οὓς μόλις περιελάμβανεν ὁ τεράστιος μεγαλοπρεπὴς ναός. Πολλοὶ ἔκλαιον ἐκ τῆς συγκινήσεως, εἶτα δὲ μεγαλοφώνως μὲ ηὐχαρίστησαν προσερχόμενοι ἐπὶ ὥραν ὅλην πρὸς εὐλογίαν, διὰ τὴν χαράν, ἥν τοῖς προὐξένησα ἐπὶ τῇ πρὸς Ὑμᾶς εὐκτηρίῳ κοινωνίᾳ, Παναγιώτατε Πάτερ τῆς Ὀρθοδοξίας, ὡς καὶ ἐπὶ τῇ πρὸς πάσας τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας. Ἐκεῖ ὅλῃ καρδίᾳ ᾐσθάνθην πόσον ὁ πιστεύων βουλγαρικὸς λαὸς διψᾷ τῆς κοινωνίας πρὸς τὸν Πρωθιεράρχην τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, καὶ ἀναπαρέστησα ἐμαυτῷ αἰσθητῶς τὰς εὐλογούσας παλάμας τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐν δεήσει τεταμένας ἐπὶ τὸν ἀγαπῶντα Ὑμᾶς καὶ γονυπενοῦντα πρὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου βουλγαρικὸν λαόν. Συνεκινήθη καὶ ὁ μητροπολίτης Σόφιας Στέφανος, ὅστις παρεκάλεσέ με νὰ γράψω περὶ τοῦ θριάμβου τῆς Ὀρθοδοξίας τῆς 15 Μαΐου πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα.

Σύνοιδα, Παναγιώτατε Δέσποτά μου καὶ Κύριε, ὅτι ἄνευ τῆς Ὑμετέρας εὐλογίας δύσκολον θὰ ἦτο νὰ πράξω τὸ προεκτεθέν· ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα δικαιοῦσί με καὶ μοὶ παρέχουσι τὴν βεβαίαν ἐλπίδα ἐπὶ τὴν πατρικὴν συγκατάβασιν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος πρός τε ἐμέ, τὸν ὀρθόδοξον βουλγαρικὸν λαὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ» ...

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης. Ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ καθηγητοῦ Δρος Γλουμπακόβσκη. Πανεπιστημιακὴ Βιβλιοθήκη ἀρθ. 67. Σόφια 1927 σελ. 431 (βουλγαριστί).—Ὁ διὰ τῆς σοφῆς καθηγεσίας του τιμῶν σήμερον τὴν θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς βουλγαρικῆς πρωτευούσης διαπρεπέστατος καθηγητής, τέως τῆς ἐν Πετρουπόλει θεολογικῆς Ἀκαδημίας, κ. Νικόλαος Γλουμπακόβσκη, ἐξακολουθῶν καὶ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ μελέτας, τὰ μάλιστα εἰδικὸς περὶ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν ἑρμηνείαν Κ. Δ. καὶ γλῶσσαν τῶν τε Ο' καὶ τῆς Κ. Δ. ἐπεστάτησε προφρόνως εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς παρούσης συγγραφῆς ἐπὶ τῇ βάσει τὸ μὲν τοῦ ἔργου τοῦ Conybeare «Selections from the Septuagint according to the text of Swete»· τὸ δὲ τῶν σχετικῶν συγγραφῶν τοῦ G. Stock καὶ τοῦ H. Swete διὰ τὴν Π.Δ καὶ τοῦ Robertson (A Short Grammar of the Greek New Testament, κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ εὐρυτέρου τοῦ αὐτοῦ A. Grammar of the greek New Testament in the Light of Historical Researche), διὰ τὴν Κ Δ. εἰς τὸ ἔργον ἐβοήθησαν ὁ ἀγγλομαθὴς Πρωθιερεὺς κ. Κ. Ποπώφ καὶ ὁ ἑλληνομαθὴς γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας κ. Χρ. Ποπώφ. Τὸ ὅλον ἔργον διαιρεῖται εἰς μέρη δύο, ὧν τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνει εἰσαγωγικῶς μὲν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν Ο', ἐφεξῆς δὲ τὴν Γραμματικὴν τῆς γλώσσης τῶν Ο', ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περιέχεται σύντομος Γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τῆς Κ. Δ. Δυστυχῶς τὸ λαμπρὸν ἔργον, ὡς ἐκδεδομένον ἐν βουλγαρικῇ γλώσσῃ, εἶνε ἄχρηστον ὅλως διὰ τοὺς ἡμετέρους φοιτητάς.

Τύποις «Φοίνικος» ὁδὸς Σταδίου 38 Ἀθῆναι